

Programrapport

Programmets namn: Grundlärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6	Ladokkod: LAG46
Antal högskolepoäng: 240	Årskull 2016h
Programansvarig: Maria Ferlin fr.o.m. 2020, tidigare Susanna Cadhamm	

Kommentar kring svarsfrekvens i studentvärderingen

14 av 26 studenter har besvarat programutvärderingen som genomfördes i form av en digital tillgänglig enkät med 16 stycken flervalsfrågor och två fritextfrågor via PingPong i maj 2020. Flervalsfrågorna hade också ett kommentarsfält.

Det innebär en svarsfrekvens på 54% efter att tre påminnelser skickats ut. Det fanns ytterligare tre studenter som bara var omregistrerade för att kunna ta några poäng.

Svaren har analyserats av programansvarig med stöd i ett programutvecklingsgruppsmöte, där vi lyfte sådant vi fastnat för i studenternas svar och diskuterade utvecklingsmöjligheter. Texten har därefter bearbetats på ytterligare ett möte med programutvecklingsgruppen.

Analys av:

Studenternas möjlighet till ansvar och delaktighet

Studenter har möjlighet att engagera sig i programråd, utbildningsutskott och andra övergripande organ där studentkåren har formell representation. Det är svårt för studentkåren att fylla platserna. Den aktuella kullen har haft en studentrepresentant i sektionens programråd.

Alla studenter har möjlighet att vara direkt delaktiga i kursvärderingar som genomförs i slutet av samtliga kurser och genom programutvärderingen i slutet på utbildningen. I kurser om mer än 15hp ska även en mittkursvärdering genomföras. Formen för hur mittkursvärderingen genomförs varierar men kursvärderingen i slutet på kursen genomförs alltid anonymt genom en standardiserad digital enkät som distribueras via lärplattformen PingPong.

Studenternas kursvärderingar sammanvägs med kurslagets värdering och utmynnar i en kursrapport som ska tillgängliggöras för studenter på kursplaneringsmöten och även i digital form.

Hur den digitala publiceringen skett har ändrats under studentkullens utbildningstid och tillgängligheten har tyvärr varierat, något som skulle kunnat påverka studenternas vilja att besvara enkäter.

Flera kursansvariga upplever en svårighet i att få studenter att fylla i kursvärderingar med argumentet att man inte kan påverka sin egen utbildning utan att man bara utvärderar för kommande studenter. Mittkursvärderingar och mer informella kontakter och frågor om undervisnings- eller examinationsmoment anses ofta vara mer givande av studenterna då de på så sätt kan påverka pågående kurser. Muntlig kommunikation är dock inte anonym, vilket kursvärderingen är. En erfarenhet är att om studenterna uppmanas och ges tid att fylla i enkäten på plats i samband med någon avslutande aktivitet i kursen ökar antalet inlämnade svar. Erfarenheterna hos kursansvariga är också att antalet svar är fler i början på utbildningen och i kurser med färre studenter.

I rutinen för kursplanering ingår ett kursplaneringsmöte som ska erbjudas i god tid före nästa kurstillfälle för alla kurser utom programmets första kurs. På detta möte ska kursrapporten

presenteras och en genomgång av genomförda och planerade åtgärder går igenom. Trots detta är det många studenter som säger sig aldrig ha sett en kursrapport, något som kan förklaras med att deltagande i kursplaneringsmöten är frivilligt och att uppslutningen inte alltid är så god. Vid kursplaneringen har studenterna möjlighet att påverka studiegrupper, schemaläggning och till viss del arbetsformer i kursens planeringsskede. Kursplanerevideringar görs efter att kursvärderingen är klar och de tidsramar som finns för ärendehantering leder till att aktuell studentgrupp bara kan påverka inom kursplanens formuleringar. Å andra sidan är erfarenheten hos lärarna i programutvecklingsgruppen att studenterna är mer intresserade av att påverka kursens form än innehåll.

Det kan vara svårt för nyanställda att ta till sig all information så vid ett par tillfällen har aktuell kull inte erbjudits kursplaneringsmöten.

Inom området ansvar och delaktighet finns utvecklingsmöjligheter för både ledning och oss som arbetar i programmets kurser och de bygger både på att studenter bjuds in till formella och informella påverkansmöjligheter men också på studenternas vilja att engagera sig i sin utbildning.

Programansvarigs erfarenhet är dock att när det händer något mer akut inom en kurs så är studenterna snabba med att påtala detta och fråga efter lösningar. En möjlig slutsats av den erfarenheten är att de flesta kurser genomförs på ett sätt som studenterna är tillfreds med.

Innehåll, undervisningsformer, examination och progression

Utbildningen omfattar tre områden: en utbildningsvetenskaplig kärna om 75 hp, inklusive 15 hp verksamhetsförlagd utbildning, VFU, samt ämnesstudier om 30 hp i vardera svenska, matematik och engelska inklusive sammanlagt 15 hp VFU. Studenterna läser också en tillvalskurs om 30 hp samt en kurs på 15 hp om utvärdering och bedömning i svenska, matematik och engelska. De tillval som erbjuds aktuell kull var Samhällsorienterande ämnen, Naturvetenskap och teknik, Bild samt Musik. Studenterna skriver också två självständiga arbeten (examensarbete) om vardera 15 hp med anknytning till något av de ämnen de ska bli behöriga att undervisa i.

I utbildningsplanen betonas vikten av integreringen mellan ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier samt de estetiska uttrycksformernas betydelse i pedagogisk verksamhet i grundskolan. Alla utbildningar vid Högskolan i Borås har också en profil mot hållbar utveckling och informationssökningskompetens. I programmet ingår kurser som HU-diplomerats i enlighet med Högskolans policy.

Studenterna uppger i fritextsvar gällande programmets styrkor att de undervisats av många kompetenta och engagerade lärare, som brinner för sina ämnen, att undervisningen varit varierad, liksom examinationsformerna. ”En bra mix” som en student sammanfattar sin utbildning.

Vilka pedagoger och kurser som lyfts fram varierar mycket mellan studenterna, vilket tyder på att det finns en bredd inom programmet och att många studenter därmed kan hitta förebilder för sin kommande undervisning. Programvärderingen visar att flera studenter lyfter fram lärarna som just förebilder för sin egen kommande lärarroll.

När det gäller fritextsvar gällande programmets svagheter återkommer att det finns en obalans mellan krav på upprepade detaljerade lektionsplaneringar men att inte mer övergripande planeringar går igenom och efterfrågas. Annat som lyfts som negativt är att det är för enkelt att klara många moment i utbildningen och att kraven vid muntliga examinationer är för låga. Studenterna efterfrågar en översyn på frekvensen av och kraven på examinationer i seminarieform för att inte några studenter ska ta sig igenom programmet för enkelt.

När det gäller återkommande inslag inom utbildningen, som studenterna ibland ser som alltför repetitiva, så bör vi arbeta med detta i programutvecklingsgrupp och kurslag. Tillgängliga resurser, som lärarna ofta upplever som otillräckliga, ska användas så effektivt som möjligt och då krävs kommunikation både inom och mellan kurslag. Inom varje kurs bör det ske kontinuerliga

kurslagsmöten där lärare som är delaktiga i gemensamma inslag eller som sambedömer examinationer diskuterar och analyserar hur undervisning och examinationer ska genomföras.

Forskningsanknytning

Programmets forskningsanknytning består av kurslitteratur samt föreläsningar med koppling till relevant forskning inom de olika områden och ämnen som ingår i programmet. Denna koppling sker både genom att lärare som bedriver egen forskning undervisar i programmet och genom att undervisande lärare anknuter till annan forskning. Inom UVK-kurserna består den av forskningsområden som berör hela skolväsendet och under kurser med ämne-teori och ämnesdidaktik sker forskningsanknytningen huvudsakligen mot ämnesdidaktik, även om viss forskning relaterad till ämnesstoffet också förekommer. Forskning presenteras vid föreläsningar både av adjunkter, som inte själva bedriver forskning men som har en god områdeskunskap, samt av aktiva forskare inom aktuella områden. Därtill krävs att studenterna söker, läser, analyserar och presenterar vetenskapliga artiklar under programmets gång och då främst i de avslutande examensarbetskurserna.

Studenterna upplever att de i hög grad (57%) eller ganska hög grad (36%) har blivit mer insatta i aktuell forskning inom utbildningsvetenskap/pedagogiskt arbete medan ”Stämmer delvis” (43%) är det vanligaste svaret på frågan om de fått ökad förståelse för forskning inom andra ämnesområden. 85% av respondenterna instämmer i att programmet utvecklat deras kritiska tänkande på nivån ”Stämmer ganska bra” och ”Stämmer helt” medan svaren på frågan om programmet utvecklat studenternas förmåga att genomföra utvecklingsarbeten ligger på en lägre nivå.

Resurser

Programmet genomförde under 2018 en självvärdering som en del av UKÄ:s granskning av samtliga lärarprogram vid svenska universitet och högskolor. Resultatet av UKÄ:s granskning visade på att erforderliga lärarresurser för grundlärarutbildningarna fanns vid Högskolan i Borås. Det var dock inte alla ämnen som ingick i granskningen utan fokus låg där på svenska och matematik.

Det har sedan utvärderingen skett förändringar i personalstyrkan som arbetar i programmet vilket lett till en försvagning när det gäller kompetens i matematikdidaktik. Det finns flera ämnen inom programmet där tillräcklig ämnes- och/eller ämnesdidaktisk kompetens inte finns anställd.

Genom samverkan med andra lärarprogram kan fyra olika tillvalskurser erbjudas. Fr.o.m. de studenter som antas ht2020 kommer antalet tillvalsämnen som finns tillgängliga inom programmet öka från fyra till fem genom att även Idrott och hälsa kommer att vara valbart i Borås.

Användbarhet och förberedelser för arbetslivet

I programutvärderingen efterfrågades om studenterna upplever att de genom den högskoleförlagda utbildningen (HFU) och den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) har fått stöd i sin professionsutveckling. Svaren när det gäller VFU ligger mycket högt (93% svarar stämmer helt) medan värdena ligger lite lägre på den högskoleförlagda undervisningen men totalt kan tolkningen göras att studenterna känner att utbildningen i stort har gett dem de förberedelser som krävs för det kommande arbetslivet. Några studenter nämner att de vill känna sig bättre rustade för att kunna bedöma elevers visade kunskaper.

Övrigt

Det var en förhållandevis liten studentgrupp som påbörjade sin Grundlärarutbildning mot årskurs 4-6 hösten 2016. 28 studenter finns med i deltagarlistan från Utbildningsvetenskaplig kärna i termin 1. 20 av dessa följde programmets utbildningsplan och avslutade sin utbildning våren 2020, 13 har tagit ut Grundlärarexamen (uppgift från 201007).

Tre har haft studieuppehåll men är tillbaka i programmet, tre har bytt till förskolläraryrket och en till ett annat program på Högskolan. Endast en student har helt avbrutit sin högskoleutbildning i Borås.

Högskolan har idag inga rutiner för att följa upp avhopp/byten för att efterfråga orsaker till avbrott och byten.

Eventuella förslag till förändringar

Studenternas möjlighet till ansvar och delaktighet:

- Fortsatt utveckling av såväl formella som informella kanaler krävs för ökad delaktighet. Vi som arbetar i programmet kan vara tydligare med varför kursplanering och kursvärderingar är viktiga för kurs- och programutveckling och att det är en möjlighet att påverka sin utbildning.
- Studenterna kan behöva hjälp att tränga in i kursplaner och utbildningsplaner för att se styrdokumentens roll för programmet.
- Vi behöver också bli bättre på att koppla våra kursplaner till målen för grundlärarexamen, så att studenterna ser hur kurs- och utbildningsplaner skrivits för att möjliggöra måluppfyllelse inte bara i de ingående kurserna utan också gällande examensordningens mål.
- Kurslag kan arbeta mer med möjlighet att påverka pågående kurser så att studenter ser en möjlighet att påverka sina egna studier och inte bara kommande studenters.

Innehåll, undervisningsformer, examination och progression:

- Bedömande lärare bör ställa högre krav på muntliga examinationer, såsom seminarier, och våga säga ifrån och sätta betyget underkänt när studenter inte når uppsatta kriterier.
- Programutvecklingsgruppen har efterfrågat kompetensutveckling inom detta område och studierektor arbetar för att denna insats ska kunna ske under läsåret 20/21.
- Grupparbeten behöver ses över så att kravet på alla studenters delaktighet i arbetet för att erhålla godkänt betyg höjs.
- Kurslag/kursansvariga bör kommunicera mer mellan olika kurser så att inte samma typ av examination återkommer i för många kurser utan progression. Det gäller framförallt balansen mellan krav på detaljerade didaktiska planeringar och mer övergripande områdes- och läsårsplaneringar.
- Förbättrad kommunikation mellan lärare som samundervisar och sambedömer är önskvärd.
- Ökad tydlighet i examinationsinstruktioner, med ett visst mått av likvärdighet.
- Mer övergripande uppgifter skulle kunna formuleras inför VFU-perioder, såsom att ta del av och ta med dig läsårsplaneringar och områdesplaneringar från VFU-skolor för fortsatt bearbetning inom HFU.

Forskningsanknytning

- Programutvecklingsgruppen, ämnesgrupper och kurslag bör arbeta vidare med hur programmets forskningsanknytning kan förstärkas inom andra ämnesområden än utbildningsvetenskap/pedagogiskt arbete.

Resurser:

- Programmets lärarstab behöver förstärkas med tanke på framtida pensionsavgångar. I och med att det skett en utökning av programmet med ytterligare en utbildningsort (Skövde) krävs god framförhållning för att kunna planera för och genomföra rekryteringar av exempelvis lektorer i ämnesteorier och ämnesdidaktik i matematik, fysik, kemi, engelska,

teknik, idrott och hälsa. Det finns också behov av fler tillgängliga handledare och examinatorer i examensarbetskurserna för att kunna matcha bättre mellan studenters och handledares och examinatorers kompetens och forskning. Samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga ämnen har i dagsläget en god kompetens liksom svenska då rekrytering av ny lektor i svenska språket just genomförts.

- Något som saknas i stor utsträckning i programmet är lärare med en egen bakgrund som mellanstadielärare. Sådan erfarenhet skulle kunna gynna studenters utveckling mot sin lärarroll. Det vore en önskvärd kompetens hos våra seminarieledare framförallt i termin 1.

Användbarhet och förberedelser för arbetslivet:

- Studenternas svar tyder på att de i huvudsak är nöjda med sin utbildning och de kunskaper de erbjudits att utveckla under programmets gång.
- Fortsatt dialog mellan HFU- och VFU-lärare för ökat samarbete är önskvärd.